

Motion till riksdagen 2007/08:K212

av **Kerstin Lundgren (c)**

Retroaktivitetsförbudet i regeringsformen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förstärkning av regeringsformens principiella förbud mot retroaktiv skattelagstiftning i 2 kap. 10 § regeringsformen.

Motivering

Regeln att strafflag inte skall ha tillbakaverkande kraft är känd i Sverige sedan åtminstone 1688. Den har funnits med i grundlagsregleringen av fri- och rättigheter såväl 1941, 1963 som 1972. Denna princip återfinns också i Europakonventionen och i FN-konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

Frågan om ett allmänt förbud mot retroaktiv lagstiftning diskuterades i SOU 1975:75 men avvisades då. Men frågan togs upp på nytt något år senare och resulterade i ett tillägg i RF 2:10. Regeringen angav som motiv för förslaget i prop. 1978/79:195 att retroaktiv lagstiftning på skatte- och avgiftsområdet bryter mot grundsatsen att man i förväg skall kunna bedöma de rättsliga konsekvenserna av sitt handlande. Av rättssäkerhetsintresse är det av vikt att skattelagar inte utan starka skäl ges tillbakaverkande kraft.

Retroaktivitetsförbudet har försetts med undantag i två hänseenden. Dels medges generellt retroaktivitet för fall då riksdagen finner "särskilda skäl" att påkalla det varvid det räcker att ett förslag om retroaktivitet från regeringen eller ett riksdagsutskott föreligger när den skatteutlösande faktorn inträffar. Här föreligger en mycket snäv tidsfaktor uttalad. Dessutom kan retroaktivitet, utan denna snäva gräns, föreskrivas om riksdagen finner det påkallat av särskilda skäl i samband med kris, krigsfara eller svår ekonomisk kris.

Regeringar, oavsett politisk sammansättning, har då och då presenterat lagstiftning med retroaktiv tillämpning på skatteområdet. Syftet kan ha varit att

Fel! Okänt namn på

eliminera en skatteflyktsmöjlighet, att förhindra ett överutnyttjande av någon skattefördel innan nya skärpta regler träder i kraft eller att över huvud taget täppa till något oavsiktligt skatteläckage. Till detta kan nu läggas andra exempel.

Användningen av den i lagstiftningen tänkta begränsade möjligheten att lagstifta med retroaktiv verkan på skatteområdet leder till stor rättsosäkerhet för enskilda individer och för näringslivet. Det utrymme för retroaktiv lagstiftning som av lagstiftaren var tänkt att vid särskilda skäl möjliggöra begränsade undantag används flera gånger om året. De är därför nödvändigt att regeringsformens principiella förbud mot retroaktiv skattelagstiftning skärps.

Stockholm den 25 september 2007

Kerstin Lundgren (c)